

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2431

Vragen van de leden **Van Nispen** (SP) en **Michon-Derkzen** (VVD) aan de Minister van Justitie en Veiligheid over *de omstreken en nog altijd actieve sekte Pater Pio* (ingezonden 7 april 2025).

Antwoord van Minister **Van Weel** (Justitie en Veiligheid), mede namens de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (ontvangen 13 juni 2025). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2024–2025, nr. 2083.

Vraag 1

Wat is uw reactie op het onderzoek van RTV Oost en De Twentsche Courant Tubantia dat de omstreken sekte Pater Pio nog altijd actief is in Twente?^{1, 2, 3, 4} Heeft u kennisgenomen van de inhoud van de reportages over deze sekte, over zieke en inmiddels overleden volgelingen, de lijfstraffen voor minderjarigen en over kleine kinderen die werden gedwongen om mee te doen aan duiveluitdrijvingen?

Antwoord 1

Ik heb kennisgenomen van de inhoud van de reportages en ik neem deze berichtgeving serieus. Het is van groot belang dat we allen alert zijn op de activiteiten van groeperingen die mogelijk schadelijk zijn voor individuen en de samenleving, zeker als het gaat om minderjarigen.

Vraag 2

Wat is uw reactie op het gegeven dat uit dit onderzoek blijkt dat de afgelopen jaren minstens drie patiënten zijn overleden onder de invloedssfeer van Pater Pio, omdat zij gebedsgenezing en handoplegging verkozen boven reguliere gezondheidszorg? Hoe kwalificeert u het onthouden van zorg aan doodzieke patiënten met fatale gevolgen?

¹ RTV Oost, 4 april 2025, Verminking en duiveluitdrijving bij minderjarigen: omstreken sekte Pater Pio nog altijd actief (www.oost.nl/nieuws/3505702/verminking-en-duivelsuitdrijving-bij-minderjarigen-omstreken-sekte-pater-pio-nog-altijd-actief).

² RTV Oost: De sekte Pater Pio: hoe twee kleine zusjes de duivel proberen uit te drijven bij een minderjarige

³ Tubantia, 5 april 2025. Kinderen binnen Twentse sekte werden aan hun lot overgelaten. «Bid-Trees» en handlangers gingen jarenlang door met hun wanpraktijken.

⁴ Tubantia, 4 april 2025, Veroordeelde gebedsgenezers Trees (85) ging jarenlang door met kindermishandeling en duiveluitdrijving(www.tubantia.nl/tubbergen/veroordeelde-gebedsgenezers-trees-85-ging-jarenlang-door-met-kindermishandeling-en-duiveluitdrijving~a52913d6/).

Antwoord 2

Het grijpt me aan dat drie patiënten zijn overleden toen zij gebedsgenezing en handoplegging verkozen boven reguliere gezondheidszorg. Uit de berichtgeving volgt niet of de patiënten zelf uit vrije wil hebben gekozen om geen gebruik te maken van reguliere zorg of dat de stichting Pater Pio de drie patiënten van reguliere zorg heeft afgehouden. Dit is wel van belang, omdat patiënten het recht hebben om te kiezen voor alternatieve geneeswijzen. Bovendien regelt de Grondwet dat iedereen in Nederland het recht heeft om zijn of haar religieuze of levensbeschouwelijke keuze te maken.

Tegelijkertijd mag een alternatieve zorgaanbieder volgens de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg, geen schade of een aanmerkelijke kans op schade aan de gezondheid veroorzaken. Van schade of een aanmerkelijke kans daarop kan sprake zijn als patiënten worden afgehouden van reguliere zorg. In dat geval kan de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) ingrijpen. Ik vind het cruciaal dat mensen die negatieve gevolgen ondervinden van dergelijke keuzes, dit melden bij de IGJ. De IGJ kan de situatie dan onderzoeken en ingrijpen als dat nodig is.

Daarnaast kan een behandelaar strafrechtelijk worden vervolgd als hij een aanmerkelijke kans op benadeling van de gezondheid van de cliënt veroorzaakt of als hij weet of ernstige reden heeft om te vermoeden dat zijn behandeling en advisering daartoe leidt. Hierover kan aangifte worden gedaan. Uit de berichtgeving volgt dat in ieder geval twee ex-leden van de stichting aangifte hebben gedaan.

Ik roep iedereen op om alert te zijn en eventuele zorgen of problemen te melden bij de IGJ. Het is van groot belang dat we de veiligheid en gezondheid van patiënten vooropstellen, terwijl we ook hun recht op geloof en keuzevrijheid respecteren.

Vraag 3

Wat is uw reactie op de bevindingen dat een kinderrechter heeft geoordeeld dat hier sprake is van een sekte en kinderen uit huis zijn geplaatst en dat daarnaast de stichting recent is veroordeeld om tienduizenden euro's terug te betalen aan een persoon die financieel was uitgekleeft door het genootschap?

Antwoord 3

Het is niet aan mij om rechterlijke uitspraken te becommentariëren.

Vraag 4

Wat is er gebeurd met, en wat is de stand van zaken van de meldingen van volwassenen die er hun jeugd hebben doorgebracht die aangiftes deden van onder meer psychische terreur, kinderarbeid, lijfstraffen voor minderjarigen en duiveluitdrijving, waaraan kinderen vanaf zes jaar werden gedwongen mee te doen?

Antwoord 4

De politie en het Openbaar Ministerie hebben desgevraagd aangegeven dat er in 2016 in twee gevallen aangifte van mishandeling is gedaan bij de politie met betrekking tot de stichting Pater Pio. De aangevers waren ten tijde van de mishandeling minderjarig. Daarnaast is er in 2016 ook een aangifte gedaan van mishandeling/mensenhandel. Als gevolg van deze aangiftes heeft de politie contact gehad met de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en de Inspectie Sociale zaken en Werkgelegenheid. Deze zagen geen aanleiding om een nader onderzoek in te stellen. Het Openbaar Ministerie heeft destijds besloten dat er geen strafrechtelijk onderzoek werd opgestart. De reden was dat de mishandeling verjaard was en er geen sprake van was van opsporingsindicatoren om bewijs te vergaren voor mensenhandel. Wel heeft de Belastingdienst, met terugwerkende kracht, de ANBI-status van de stichting opgeheven. Verder is er vanaf 2016 diverse keren contact geweest tussen de politie en de gemeente Tubbergen over de mogelijkheden om tegen de stichting op te treden. Meer recent, in 2022, is er aangifte gedaan van oplichting. Er is toen besloten wegens te weinig aanknopingspunten de aangifte niet verder strafrechtelijk op te pakken. Daarnaast is door de aangever een civiele procedure gestart, waarbij de aangever in het gelijk is gesteld. Op dit moment heeft de politie één aangifte in behandeling.

Vraag 5

Hoe kan het nou dat ondanks meldingen en bewijzen deze sekte gewoon door kan gaan en tot op de dag van vandaag actief is?

Antwoord 5

Iedereen mag zijn eigen godsdienst of levensovertuiging kiezen en zich op zijn eigen manier daarnaar gedragen, mits dit past binnen de wettelijke regels. Strafrechtelijk kan pas worden ingegrepen als het Openbaar Ministerie (OM) voldoende bewijs heeft dat er sprake is van strafbare feiten. Het OM kan, in beginsel, ook civielrechtelijk optreden tegen rechtspersonen indien het doel of de werkzaamheid van de rechtspersoon in strijd is met de openbare orde. In dat geval kan het OM de rechter vragen de rechtspersoon verboden te verklaren en te ontbinden. Uiteraard moet ook in dit geval genoeg bewijs zijn dat het doel en de werkzaamheid van de rechtspersoon in strijd is met de openbare orde.

Vraag 6

Wat is uw reactie op oud-leden en ex-volgelingen van deze sekte die hun verhaal doen en vinden dat deze «club moet worden gestopt»?

Antwoord 6

Ik hecht veel waarde aan de getuigenissen van mensen die zich in een kwetsbare positie hebben bevonden en die hun ervaringen willen delen. Het is van groot belang dat we de impact van deze ervaringen op individuen en hun welzijn erkennen.

Vraag 7

Welke mogelijkheden zijn er om de schadelijke invloeden van deze sekte te stoppen en mensen hier tegen te beschermen? Welke belemmeringen zijn er volgens u op dit moment nog om in te grijpen?

Antwoord 7

Om de schadelijke invloeden van groeperingen zoals sektes te stoppen en mensen te beschermen, zijn er verschillende mogelijkheden. Bewustwording en educatie over de risico's zijn noodzakelijk. Hierin zal expertisecentrum Fier een belangrijke rol spelen. Fier lanceert naast een hulppunt een online platform voor slachtoffers van onveiligheid en dwingende controle in (gesloten) groeperingen. Op dit platform kunnen gebruikers informatie vinden, zoals risico-indicatoren en een hulpwijzer. Na livegang zal ook campagne worden gevoerd. Juridisch kan het OM ingrijpen als er voldoende bewijs is van strafbare feiten of als de activiteiten van een groep in strijd zijn met de openbare orde. In dat geval kan het OM de rechter vragen om de rechtspersoon te verbieden en te ontbinden. Echter, belemmeringen zoals de vrijheid van godsdienst maken ingrijpen complex. Gemeenten kunnen ook optreden tegen groepen, hoewel hun mogelijkheden vaak beperkt zijn dan die van het OM. De burgemeester is belast met de handhaving van de openbare orde. Als een groep activiteiten organiseert die overlast veroorzaken of in strijd zijn met lokale regelgeving, kan de gemeente in dat verband vergunningen weigeren of intrekken.

Vraag 8

Wat is stand van zaken van de implementatie van het meldpunt bij Fier? Is de politie hierbij aangehaakt? Zo ja, op welke wijze precies en hoe intensief is die samenwerking?

Antwoord 8

Het hulppunt bij Fier zal in de zomer van 2025 live gaan. Slachtoffers en hun naasten kunnen dan kosteloos op een veilige en vertrouwelijke manier chatten, en via die weg informatie, advies en hulp ontvangen. Het is de bedoeling dat Fier in contact staat met de politie en hulpverleningspartners, zodat slachtoffers ook van hen (face-to-face) ondersteuning kunnen krijgen als ze dat willen. Het hulppunt zal daartoe met de politie samenwerken, onder meer met politiemedewerkers met de kenniscompetentie sektes en gesloten gemeenschappen. De gesprekken over hoe de samenwerking tussen het hulppunt en de politie vorm te geven, lopen nog. De precieze uitwerking van de samenwerking zal worden gepilot. Het hulppunt is daarnaast vanuit hun

expertpositie beschikbaar voor de politie voor kennis en informatie ten behoeve van opsporing en vervolging.

Vraag 9

Hoe beoordeelt u de wetgeving in Nederland om sektes effectief aan te pakken? Bent u bereid te kijken naar de ervaringen en de aanpak in het buitenland, zoals de aparte strafbaarstelling in de Franse wet (de wet Picard) die dit soort groeperingen verbiedt, om te bezien wat Nederland daarvan zou kunnen leren, met als doel een effectieve aanpak van misstanden bij sektes?

Antwoord 9

Strafbare feiten kunnen binnen het huidige instrumentarium worden aangepakt. De wettelijke aanpak van sektes in andere Europese landen is divers en niet één op één toepasbaar op de Nederlandse situatie met onder andere het primaat van de vrijheid van godsdienst en vereniging.